

30/04/2024

Pressmaterial

Domstolen högtidlighåller 20-årsjubileet av anslutningen av tio stater till Europeiska unionen: en ny konstitutionell händelse i Europa

Innehåll

Allmän påverkan	2
Inledning.....	2
Organisation och verksamhet.....	2
Historisk rättspraxis.....	3
Tvister och arbetsbörda	3
Allmän utveckling av antalet mål (begäran om förhandsavgörande) (2004-2024).....	4
Byggnaderna.....	7

Allmän påverkan

Inledning

Nya medlemmar innebär en växande institution. Att bygga en gemensam framtid för alla europeiska länder har varit en process i flera steg, från efterdyningarna av andra världskriget fram till i dag. Från sex grundarländer 1957 har Europeiska gemenskapen, senare Europeiska unionen (EU), vuxit steg för steg till att i dag ha 27 medlemmar.

Av alla de successiva utvidgningarna var 2004 års utvidgning den största. Den 1 maj 2004 välkomnade unionen samtidigt tio nya medlemsstater: Tjeckien, Estland, Cypern, Lettland, Litauen, Ungern, Malta, Polen, Slovakien och Slovenien. Antalet medlemsländer ökade därmed från 15 till 25.

Vilken inverkan har denna stora händelse haft på unionens domstol, särskilt när det gäller dess organisation och verksamhet samt dess arbetsbörda?

Organisation och verksamhet

- 10 domare har utnämnts till domstolen och 10 till tribunalen. ([Akt om villkoren för de nya medlemsstaternas anslutning till Europeiska unionen](#)).
- Antalet generaladvokater vid domstolen förblev oförändrat år 2004 och uppgick till 8. Det var inte förrän 2013 som antalet generaladvokater ökades till 11 (enligt fördraget kan domstolen hänskjuta frågan till rådet, som ska besluta enhälligt, för att öka antalet generaladvokater - i enlighet med [förklaring nr 38 som fogats till Lissabonfördraget](#)).
- För att göra det möjligt för domstolen och tribunalen att möta de utmaningar som utvidgningen innebär, införs genom Nicefördraget ett antal ändringar för att hantera integrationen av de nya domarna och den ökade arbetsbördan:
 - Det är inte längre nödvändigt att en generaladvokat lägger fram ett förslag till avgörande i varje mål. Om domstolen anser att ett mål inte innehåller någon ny rättsfråga kan den således, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att målet ska avgöras utan förslag till avgörande.
 - Ett samband har upprättats mellan **antalet medlemsstater och antalet domare**. För domstolens del är antalet domare lika med antalet medlemsstater. För tribunalen är antalet domare *minst* lika stort som antalet medlemsstater, vilket öppnar för en eventuell ökning av antalet domare.
 - **En stor avdelning** inrättas, vars antal i stadgan fastställs till tretton (nu femton). Den stora avdelningen, där de viktigaste målen prövas, leds av domstolens ordförande och vice ordföranden ingår också i den stora avdelningen.
 - **Fördelningen av behörighet mellan domstolen och tribunalen** har ändrats: tribunalen är nu behörig att som första instans pröva alla mål om direkt talan, med undantag för vissa specifika mål.

- Tribunalen har behörighet att pröva **frågor som hänskjutits för förhandsavgörande** på särskilda områden som anges i stadgan. Denna behörighet har ännu inte utövats. I november 2022 lämnade emellertid domstolen in en begäran om lagstiftning till Europaparlamentet och rådet i syfte att dels till tribunalen överföra domstolens behörighet att meddela förhandsavgöranden på sex specifika områden (mervärdesskatt, punktskatter, tullkodexen, klassificeringen av varor i Kombinerade nomenklaturen, kompensation och assistans till passagerare samt systemet för handel med utsläppsrätter för växthusgaser), dels utvidga tillämpningsområdet för systemet med prövningstillstånd för överklaganden av tribunalens avgöranden (som ursprungligen trädde i kraft i maj 2019).

• **Antalet anställda vid institutionen ökade** från 1010 (år 2000) till 1140 (år 2003) och 1641 (år 2004).

År	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Budgeterade tjänster	1010	1140	1641	1743	1882	1927	1998	2073	2110	2 302

• Institutionens budget har också utökats.

År	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Budget M€	131,3	150,6	235	229	272,2	329,3	357,1	436,6	464,8	486

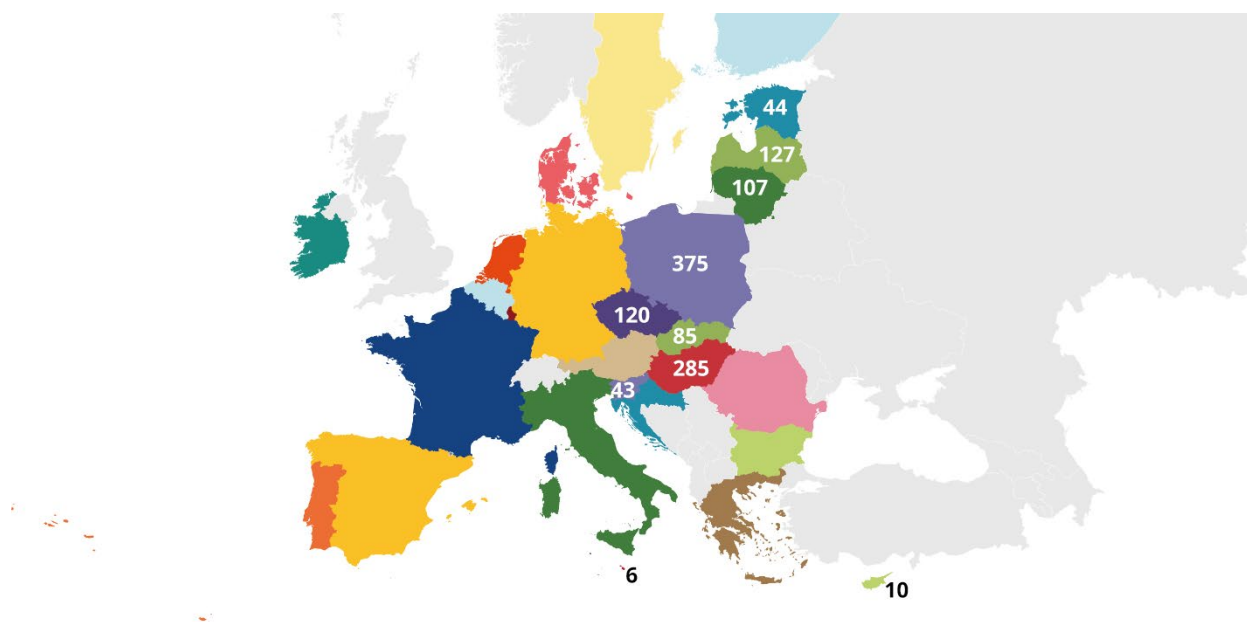
Historisk rättspraxis

I samband med 2004 års utvidgning valde institutionen ut 57 domar från åren 1954–2000, som först översattes och granskades av de nationella översättningscentrum och sedan färdigställdes av domstolens språkenheter https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_14955/sv/.

Tvister och arbetsbörda

- Bidraget från de medlemsstater som anslöt sig år 2004 till uppbyggnaden av den europeiska rätten har varit betydande: mellan den 1 maj 2004 och den 31 mars 2024 har domstolar i de tio medlemsstaterna gett in begäran om förhandsavgörande i sammanlagt **1202** mål.
- De första frågorna ställdes 2004 (2 mål från Ungern).

- Antalet frågor förblev relativt lågt under de första åren (mindre än 10 år 2006). Därefter ökade det markant (20 år 2008, 45 år 2011, 65 år 2014, 103 år 2020), för att sedan stabiliseras på nuvarande nivå (120 år 2023).

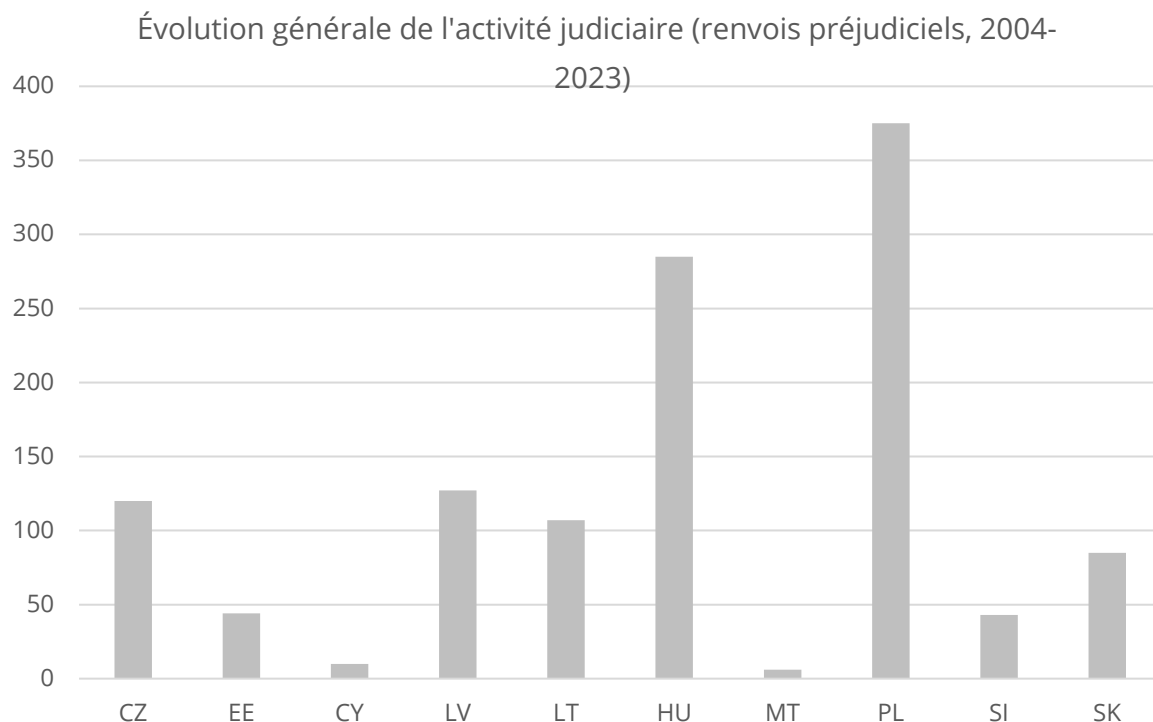

Allmän utveckling av antalet mål (begäran om förhandsavgörande) (2004-2024¹)

År	Tjeckien	Estland	Cypern	Lettland	Litauen	Ungern	Malta	Polen	Slovenien	Slovakien
2004	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
2005	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0
2006	3	0	0	0	1	4	0	2	0	1
2007	2	2	0	0	1	2	0	7	0	1
2008	1	2	1	3	3	6	0	4	0	0
2009	5	2	1	4	3	10	1	10	2	1
2010	3	0	0	3	2	6	0	8	1	5
2011	5	1	0	10	1	13	0	11	1	3
2012	7	5	0	5	2	18	1	6	0	9
2013	7	3	3	5	10	20	0	11	1	4
2014	6	0	2	7	6	23	0	14	4	3
2015	8	2	0	9	8	14	0	15	5	5
2016	5	1	0	9	8	15	1	19	3	6
2017	4	7	0	5	10	22	0	19	3	6
2018	12	2	1	5	6	29	0	31	2	6
2019	5	3	1	12	7	20	1	39	5	10
2020	9	3	0	17	7	18	0	41	2	6
2021	8	2	0	12	15	17	0	34	7	2
2022	13	4	0	4	6	20	0	39	0	7

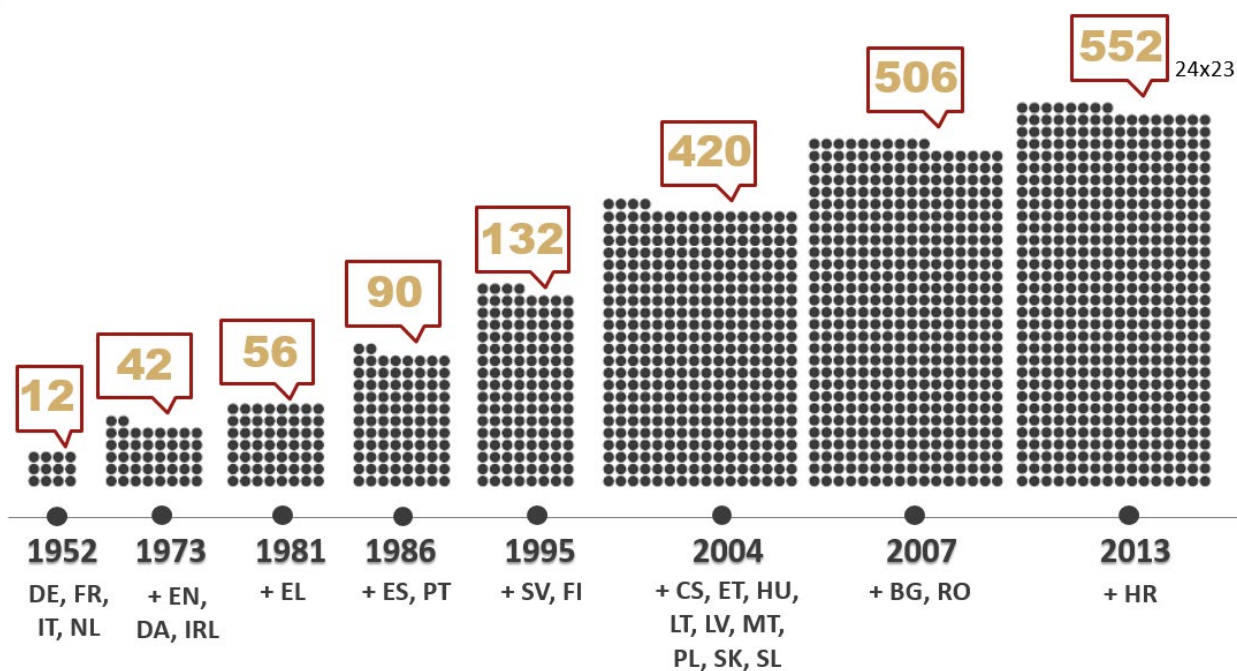
¹ 31 mars 2024

2023	12	4	1	15	6	18	2	48	6	8
2024	4	1	0	2	5	5	0	16	1	2
Total	120	44	10	127	107	285	6	375	43	85

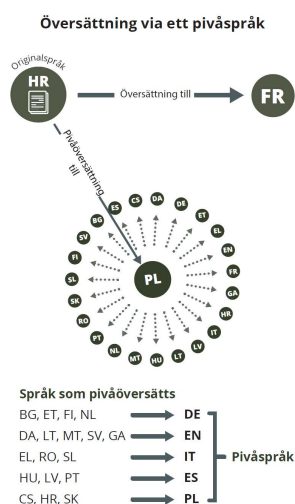
- Utvidgningen 2004 hade också en betydande inverkan på Europeiska unionens domstols **språkordning**.
- När Europeiska kol- och stålgemenskapen (EKSG) bildades 1952 hade den 4 officiella språk. Efterföljande utvidgningar har ökat detta antal: 7 officiella språk år 1974, 8 år 1981, 10 år 1986, 12 år 1995 och **totalt 21 officiella språk 2004**. Senare utvidgningar har ökat detta antal till nuvarande 24 officiella språk.
- Mål kan anhängiggöras och drivas vid domstolen och tribunalen på alla de 24 officiella språken och, om inte undantag görs, finns de avgöranden som meddelas av de två domstolarna tillgängliga på alla 24 språken. Detta är principen om fullständig flerspråkighet.
- *"Domstolen ska inrätta en språktjänst bestående av personer som har en juridisk utbildning som motsvarar de krav som ställs och har omfattande kunskaper i flera av unionens officiella språk."* (artikel 42 i rättegångsreglerna).
- Denna ökning av antalet officiella språk har lett till en kraftig ökning av antalet språkkombinationer: från 12 år 1952 till 420 år 2004 (552 idag).

SPRÅKKOMBINATIONER

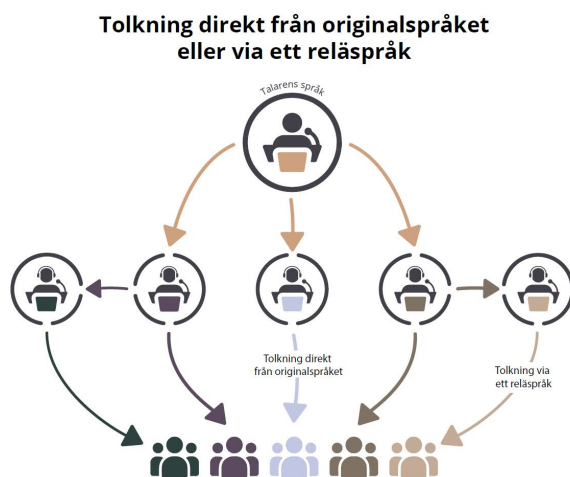
- Särskilt efter utvidgningen 2004 har domstolen och tribunalen gradvis genomfört en rad åtgärder för att öka effektiviteten och begränsa arbetsbördan vad gäller översättning. De har till exempel omprövat sin praxis avseende publicering av domar och beslut (selektiv publicering). Vidare har längden på de handlingar som ska översättas minskats och förhandlingsrapporten vid domstolen har avskaffats. Sedan år 2013 kan tribunalen dessutom besluta att en dom ska publiceras i sin helhet endast på rättegångsspråket och att ett utdrag ska publiceras på de andra språken, varvid endast de delar av domen som tribunalen anser lämpliga att publicera ska återges. Under år 2014 ledde detta till en minskning av översättningsarbetet med 40 procent.
- En annan åtgärd som vidtogs inför utvidgningen 2004 var införandet av ett system med översättning genom så kallade "pivåspråk", vid sidan av direktöversättning från originalspråket. För att kunna hantera det ökande antalet språkkombinationer till följd av ökningen av antalet officiella språk beslutades att om en direktöversättning inte kunde tillhandahållas, skulle översättningen göras via tyska, engelska, spanska, italienska och, från och med 2019, polska. Dessa språk kallas "pivåspråk" eftersom texter som skrivs på alla andra språk översätts till ett av dessa fem språk, enligt förutbestämda kombinationer, innan de översätts till målspråken, vilket framgår av diagrammet nedan. Med tanke på franskans särskilda roll (språket för dialog mellan domare i rättegångar) är översättningar från franska till alla andra språk alltid direktöversättningar. Enheten för juridisk översättning till franska täcker alla EU:s officiella språk.

[GRAFIK "Översättning med hjälp av pivåspråk"]

Vad gäller tolkarna använder sig dessa allt oftare av tolkteknikerna "relä" och "retur" för att alltid kunna tillhandahålla tolkning även i de minst vanliga språkkombinationerna. I det första fallet sker tolkningen inte direkt från talarens språk utan från en annan tolks tolkning. I det andra fallet anförtros tolkningen en tolk som har samma modersmål som talaren och som kan tolka talet till ett annat språk.

[GRAFIK "Direkt- eller reläspråkstolkning"]

Byggnaderna

Vad gäller fastigheter medförde utvidgningen år 2004 en utbyggnad och renovering av den domstolsbyggnad som domstolen sedan år 1972 hade disponerat i Luxemburg på Kirchbergplatån (se byggnadernas historia: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3943801).